

February 2014 | CBBSS |

CBBSS INFOLETTER ON OIL AND GAS E&P

Съдържание

Статия на броя:

Практичен подход към възможностите на интегриран и либерализиран газов пазар – коментар за Дойче Веле стр.2

Tass:Украйна планира редуциране на руския газов дял в енергийния баланс стр.3

Shale Energy: Немските перспективи за шистов газ стр.7

Guardian:Германия решава да легализира фракинга стр.9

Natural gas Europe:Със или без фракинг природният газ ще замени петрола във Великобритания стр.10

Практичен подход към възможностите на интегриран и либерализиран газов пазар – коментар за Дойче Веле

Следва текст на Ясен Бояджиев:

„Според енергийния експерт Илиян Василев, осъществяването на подобна идея /за газов хъб-И.В./ не зависи от декларациите или намеренията на политическите лидери, а изисква легитимация и признание от пазара и от основните играчи, оптимално позициониране и развитие както на „хардуера“ - допълнителна интегриращата и свързваща инфраструктура: интерконектори, газохранилища, газопроводи и в последна сметка реални количества природен газ, така и на „софтуера“ - адекватна законодателна и регулаторна база, политики, развити търговски платформи.

Въпреки това експертът вижда смисъл в идеята, защото либерализацията на пазара и свързването на регионалния газов пазар с европейския предполага появата на регионалния хъб и на търговия от съвършено друг тип. Според Василев, това не е просто

политическа амбиция, а много съдържателен маркер на един процес, който обективно се развива.

Възможностите са много повече от тези, с които бяхме свикнали в един нелиберализиран пазар, доминиран от един доставчик, който държи ключа към конкурентни и алтернативни доставки, казва Василев и дава примери. Полша вече има възможност да получава повече газ от Германия, отколкото от Русия, в Украйна работят реверсивни връзки. Подобна диверсификация осъществиха също Словакия и Чехия. Има възможности за суапови сделки газ-газ и газ-електричество. Освен физическите обеми, които постепенно приближават и нашия пазар, виртуалните обеми и платформи също започват да играят роля. Още тази година „Газпром“ ще бъде принуден от обстоятелствата да работи по смесена формула, тоест - да отчита и търговия при спотов пазар в договорите със страните от Централна и Източна Европа.

Нещата се променят изключително динамично и България трябва бързо и гъвкаво да се приспособява към тази динамика, казва Василев. Експертът

отбелязва, че първоначално идеята за газов хъб е била представена в стила на „гранд проектите“ от типа на „Южен поток“, но постепенно нещата се развиват в много по-практичен смисъл. Либерализацията на пазара ще позволи идеята за хъба да бъде изпълнена със съдържание. Естествено при условие, че всяка една държава направи възможното да функционира не като самостоятелна и изолирана национална система, а в рамките на един интегриран режим.“

Украйна планира редуциране на руския газов дял в енергийния баланс

Tass

Украйна възнамерява да редуцира още повече дела на руския газ в енергийния баланс заяви украинският министър-председател Arseniy Yatsenyuk на правителствена среща.

Той обяви, че вносът на газ от Русия трябва да се намали, докато обемът на реверсивните потоци трябва да се увеличи.

Министър-председателят обяви, че е необходимо да се набавя „максимално

количество природен газ на възможно най-ниската цена“ от Европа по време на летния сезон, когато цените за обратните потоци варират между \$250 и \$300 за 1000 кубични метра.

Yatsenyuk добави, че Киев ще работи на "на базата на една ръка разстояние" – равната дистанцираност при разглеждане на опциите за алтернативен внос на газ. "Ние реализираме договорите, които подписахме, така че работим и ще работим на базата на равната дистанцираност от възможностите."

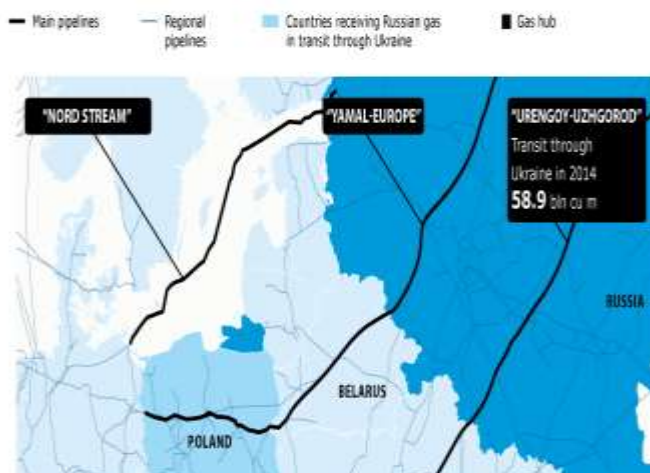
По-рано ТАСС съобщи, че вносът на газ в Украйна през 2015 г. може да представляват до 60% от общия обем на потреблението. Миналата година (2014) Газпром достави 14.5 милиарда кубически метра газ за Украйна, в сравнение с 25.8 милиарда доставени през 2013 г. Обратните потоци газ представляват 5,1 милиарда кубически метра през 2014.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Gas pipelines to Europe by 2018

«Gazprom» intends to completely abandon gas supplies to Europe through Ukraine after 2018 with the help of pipeline to Turkey

«Gazprom» is going to build a pipeline through Turkey to the border with Greece, then the EU should construct the pipes to Europe by itself

Петролните и газови проекти в Черно море на фона на глобалния спад на цените на петрола

Natural gas Europe

Добрата новина, че глобалният спад на петролните цени се отразява добре върху крайните потребители в Европа, може да вземе своите инвестиционни жертви в европейския сектор на проучване и добив на нефт и газ съвсем скоро. По-ниските цени на петрола променят цените и на природния газ

при дългосрочните фючърсни сделки с петролни индекси.

Докато петролните и газовите инвестиции в Северно море намаляват поради изчерпването на запасите и поради ниските петролни цени, един по-нов и обещаващ регион също може да бъде пряко засегнат – Черно море. В този аспект трябва да бъдат разглеждани инвестиции в поне три държави на Черно море – България, Турция и Румъния.

Българският министър председател Бойко Борисов подготвя превръщането на страната в следващия европейски газов хъб на базата на все още неизвлечените газови ресурси от Черно море. Всъщност българският блок Хан Аспарух има ресурси от 100 милиарда кубични метра природен газ при сондажи до 2000 м дълбочина, газ може да има още в блоковете Силистар и Терес, въпреки че правителството трябва да стартира търговете за проучване преди самия добив.

Но консорциумът, състоящ се от френската компания Тотал, австрийската OMB и испанската Репсол наскоро обяви, че ще отложи старта на сондажите в блока Хан Аспарух с една година, а точна дата не е фиксирана. Сондажите трябваше да започнат

в средата на 2015, но консорциумът преизчисли бюджета си поради колебанията в цените на суровия нефт. Намеренията за търг на двата нови блока бяха обявени през декември, за да могат инвеститори да се конкурират за проучвателни права. Успехът на този търг обаче не е сигурен. Предишен търг през 2013 за блок Терес беше прекратен поради липса на инвеститорски интерес. Политическата воля на страната може да бъде поставена на изпитание във връзка със страха на инвеститорите от изцяло нови проекти, които не предлагат сигурност.

В турската част на Черно море турската държавна петролна компания ТРАО и Royal Dutch Shell започнаха техният проучвателен проект в западната част на Черно море, на 100 км от Истанбул през януари, една година преди планираната дата. Ранният старт на проекта и изграждането на специално съоръжение за сеизмографско проучване с цел стартиране на петролно проучване през септември са знаци за турските дългосрочни ангажименти към проектите в Черно море.

На този фон инвеститорите са склонни да обмислят участие в рамките на дългосрочния чадър на инвестиционна сигурност от страна на турското правителство, което от една

страна постави своята компания ТРАО на първа линия, а от друга страна, сега акумулира финансов ресурс от спестявания поради внос на по-евтин нефт и газ (около \$ 6 млрд от началото на срива на петролните цени, като между \$ 12-13 милиарда се очаква да бъде натрупани през 2015 година, ако се задържат ниските цени, както заяви турският министър на енергетиката Taner Yıldız). Натрупаният ресурс може да се използва за предоставяне на евтини кредити или субсидии на местни нефтени и газови проучвания, ако е необходимо.

От друга страна следва да се отчете обстоятелството, че Анкара е понастоящем вторият най-силен енергиен играч в региона след Русия. Това също е аргумент, подкрепящ мнението, изразено от Robert Cutler, научен сътрудник в Института за европейски, руски и евразийски изследвания, в Carlton University, Канада, че Турският поток има малък шанс да бъде реализиран и е просто тактика на Русия да накара ЕС да премахне санкциите.

Шансовете на румънските запаси от петрол и газ в сравнение с другите два случая са някъде по средата. Румъния има по-добър старт от Турция и България в петролния и

газов сектор. Проучването на блока Нептун е в ход, като досега оценките са за 42-84 милиарда кубични метра природен газ и дори повече за находищата Domino 2 и Pelican South. Още повече от нови находища в Istria се очакват допълнителни 1.500 - 2.000 барела петрол на ден след 3-4 години. Черно море не е единствената възможност за Румъния. OMV Petrom и Hunt Oil откриха в края на миналата година най-значителното находище за последните 30 години в южната част на страната, оценена на 1200-2100 барела петрол на ден.

На този фон единствен проблем на правителството е какво да прави с парите и дали да се създаде отделен фонд. Но плановете се променят след като ниските петролни цени ограничават бюджета на OMV Petrom, принуждавайки компанията да преосмисли проектите си.

Нестабилната инвестиционна среда оказва натиск върху румънското правителство в усилията му да предложи подходящи условия за стимулиране по-нататъшни инвестиции. Очакваше се миналата година да се въведе нова система за данъчно облагане на петролните и газови проекти в Румъния, но правителството реши да отложи

решението с една година и да прехвърли отговорността на Парламента. Следователно натискът е решението да бъде взето тази година, въпреки че забавянето вече повлия негативно при преговорите между правителството и нефтогазовите компании. Гафове като този на националната фискална служба, ANAF, която изисква ДДС плащания със задна дата от сондажни платформи, в зависимост от преценката дали да се третират като морски съдове, както и несигурността около това дали трябва да се прилага специален данък върху офшорни конструкции тревожат инвеститорите. Този тип грешки са точно обратното на сигурен инвестиционен климат, който Турция предлага, и дори поставят Румъния зад България.

Освен прозрачна и единна система за определяне на данъците и таксите, правителството трябва да поеме дългосрочен ангажимент за инвестиции за пренос на газ от Черно море в националната мрежа от една страна и за експорт от друга страна. Преговорите между министър председателя Виктор Понта и сръбския му колега Aleksandar Vučić за пренос на румънски газ от Черно море към Сърбия са стъпка в правилната посока, ако се развият в

конкретни проекти. Тръбопроводът Giurgiu-Arad, предложен от румънската TSO Transgaz, като част от по-голям тръбопровод между България и Австрия, включително румънски природен газ от Черно море скоро ще започне, ако инвеститорите са запазили вярата си в намеренията на правителството.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Немските перспективи за шистов газ

Shale Energy

Jonathan English, Управляващ директор на Allegro Development, ЕМЕА, компания, консултираща в сферата проучване и добив на нефт и газ, изразява мнение по въпросите за немските перспективи на шистов газ.

С потенциални запаси оценени между 70 и 230 милиарда кубични метра, Германия се намира върху най-острия ръб на шистовия дебат в Европа за последните няколко години.

Ще се възползва ли немското правителство от възможността за разработване на шистов газ и за стимулиране индустриалната конкурентоспособност на страната?

Зависи как правителството се справя с юридическите и екологични въпроси около фракинг технологията, както и със силната опозиция на кръговете, които са изцяло отдадени на идеята за чиста възобновяема енергия.

В навечерието на последните общи избори през 2013 г., Министерство на околната среда на Германия публикува изследване за въздействието на хидравличното разбиване върху водите и околната среда.

Изследването заключи, че хидравличното разбиване не трябва да се забрани категорично. Проучването на шистов газ се препоръчва да бъде извършено в случай, че:

- фракинг не се извършва в защитени водни зони,
- оценките на въздействието на околната среда са задължителни за сондажните находища,
- съставките на флуидните течности трябва да бъдат нетоксични и оповестени публично.

След изборите обаче немското правителство отиде по-далеч и реши, че разработването на шистов газ няма да се извършва, докато не се

приведе конкретно доказателство, че процесът е безопасен и не оказва въздействие върху здравето и околната среда.

През юли 2014 беше одобрен седем годишен мораториум поради нарастващите тревоги за замърсяване на водите, но правителството от друга страна заяви, че може да промени мнението си, че ако енергийният сектор подобри своя екологичен профил и използват безвредни вещества, вместо токсични.

В допълнение следните ключови условия, които ако се променят през 2015р могат да преобърнат хода на събитията:

- В случай, че Федералната асоциация представи становища по законодателно проектопредложение, което цели да регулира хидравличия фракинг/23 януари/
- Очаква се Академия на науките да публикува официална позиция относно потенциалните рискове и ползи от шистовия газ и хидравличното разбиване, заедно с най-добрите практики /февруари/.

- Проектозаконът за шистовия газ и хидравличното разбиване се очаква да бъде изпратен към Бундестага през месец март.
- Очаква се мониторингов доклад за изпълнението на Energiewende Енергийния преход да бъде публикуван в края на годината.

Германия консумира 81 милиарда кубични метра природен газ годишно, 86.2% от които се внасят от Русия и Норвегия. Зависимостта от вноса на газ вероятно ще стане още по-голяма поради планирания отказ от ядрена енергетика и намаляващите конвенционални газови запаси (спад на добива с 6% през 2014 г.)

Ако Германия започне извличането на шистов газ като алтернативен ресурс, тя може да спести значителни средства всяка година (€ 1,4 милиарда до 2035 г. според проучване от AT Kearney).

Най-голямата полза обаче ще бъде енергийната независимост, която в ситуация на обтегнати отношения с Русия, причинени от украинската криза, ще бъде мотивация номер едно за Германия да използване на своите ресурси шистов газ.

Екоактивистите, които наложиха настоящия мораториум върху хидравличното разбиване и застоя на законодателство не само спират проучването на шистов газ, но и забавят разработването на конвенционалните сондажи. Освен това фактът, че зимата досега е относително мека изключва дебата за шистов газ като основен приоритет.

Газовата промишленост на Германия се нуждае от съживяване; спада в добива на природен газ, несигурността относно фракинга и закриването на атомните електроцентрали създава необходимостта от търсене на енергия от други източници. В сегашния сценарий обаче шистовият газ май е единственият алтернативен източник на разположение?

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Германия решава да легализира фракинга

Guardian

Германия предлага проектозакон, който ще позволи фракинг на дълбочина над 3000 м, като де факто премахва мораториума, наложен в началото на десетилетието.

Панел от шест експерти също ще бъде оправомощен да изследва фракинга в по-плитки нива.

Компаниите от индустрията приветстват предложението за отваряне на пазара на шистов газ в Германия, но то предизвиква възмущение сред еколозите, което те считат за острието на заплахата от фосилните горива.

Старши немски служители казват, че предложението е мярка за защита на околната среда, абсолютно независима от въпросите за енергийната сигурност, интензифицирани от конфликта в Украйна.

„Важно е да имаме правна рамка за хидравличното разбиване, тъй като досега няма законодателство по въпроса,“ обяви Maria Krautzberger, председател на Федералната агенция за защита на околната среда.

„Имаме споразумение с големите компании, че фракинг няма да има, но ако компания като Еххон има подобни намерения, те ще го извършат, няма как да бъде забранен. Това е прогресивна стъпка напред.“

Законопроектът ще засегне само хидравличното разбиване за шистов нефт и

плътен газ по отношение опазването на водите.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Със или без фракинг природният газ ще замени петрола във Великобритания

Natural gas Europe

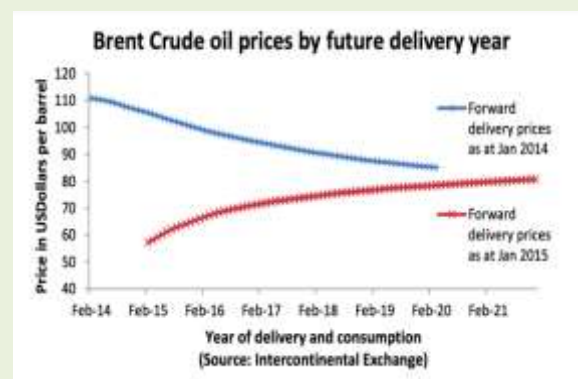
Парламентът във Великобритания наскоро гласува срещу налагане на мораториум върху хидравличното разбиване, но местният съвет на Lancashire, обяви, че се нуждае от повече време, за да вземе решение. Депутатите също приеха решение „чувствителните“ области да бъдат изключени.

Комитетът по екологичен одит заключи, че разработването на шистов газ е още в перспектива, и че съгласно Закона за изменение на климата, емисиите от този източник следва да се вписват в рамките на задълженията на Великобритания за 2020. С края на въглищните централи съгласно директивите на ЕС, със или без газ, добит чрез фракинг, Tyndall Centre заключи, че запасите от шистов газ във Великобритания могат да се окажат невъзможни за използване

– изгаряне ако се следват целите за равнище на въглеродните емисии.

С все още актуалните обществени притеснения, всеки нов аргумент изглежда все по-малко благоприятен. Въпреки това базовите фактори се променят.

Петролните фючърси

Между януари 2014 (отбелязано в синьо) и януари 2015 (отбелязано в червено), спот цената на петрола за незабавна доставка падна повече от 50% от над 100 до близо 50 долара за барел. Цената на петрола за бъдещи доставки (в централния регион да кажем от 2017) спада с 30% от около \$95 to \$65.

Цените на петрола в краткосрочен план (надясно за 2020) остават около \$80 долара за барел, тези цени са по-слабо променливи и предлагат по-добри индикатори за

бъдещето търсене, нуждата от доставки и натиска, който балансира и двете.

Така че настоящата ситуация “contango”, ¹със спот цени или текущи цени по-ниски от тези на по-дългия хоризонт (възходящата червена крива), е показателна, че тенденцията към пренасищане с петрол не се очаква да се задържи.

Добивът на петрол и газ от Северно море намалява. Докато не се появят нови енергийни ресурси и възобновяеми източници, ще са необходими други местни източници или Великобритания ще трябва да внася повече, като се подлага на колебанията на световните пазарни цени.

В дългосрочен план възобновяемите източници ще направят най-съществена промяна. Въпреки това слънце, вятър и вълни са непостоянни източници, без механизми за съхранение, така че ще трябва да бъдат разработени допълнителните енергийни източници. Природният газ е най-гъвкав сред изкопаеми горива; той може да бъде втечен при транспорт и внос, а в домовете за отопление може да се използва за

¹ Ситуация, при която цената на съответните фючърси е по-висока отколкото очакваната спот цена

производство на електроенергия чрез Стирлинг двигатели или горивни клетки, които също могат да задвижват автомобили вместо бензин.

Ако фракингът има положителен ефект върху въглеродните бюджети, шистовият газ ще се използва по-ефективно и рационално, отколкото преди. Вместо да се използва в електроцентрали, най-големия му принос може да бъде да генерира електричество в дома (с топлина като продукт) или в автомобилния транспорт (заменя вноса на петрол).

Ако потребителите имат стимули да пригледат потреблението на енергия по тези начини, природният газ ще се окаже преходното гориво, което мнозина търсят.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Уточнение

Авторите на настоящия информационен бюлетин финансират това начинание, водени от своята гражданска позиция за необходимостта от пълноценна и балансирана информираност на обществото по въпросите на проучването и добива на нефт и газ. Проявилите интерес да подпомогнат проучванията и

информационната дейност на Центъра за изследвания на Балканския и черноморския регион могат да се обръщат за повече информация и конкретни проекти към координатора на програмата на следния адрес cbbsinfocenter@gmail.com

Unsolicited mail: Ако не желаете да получавате този инфолетър, моля да се отпишете от адресния списък като изпратите обратно съобщение на cbbsinfocenter@gmail.com

Правата по превода на всички статии принадлежат на издателите на настоящия информационен бюлетин.

Контакти за повече информация:

Алекс Алексиев

alexralex@aol.com

Васко Начев

vasko@infonetbg.com

Илиян Василев

idvassilev@innoenergy.biz

Мартин Владимиров

mvladimirov@ceemarketwatch.com

Руслан Стефанов

ruslan.stefanov@online.bg

Христо Казанджиев

h.kazandjiev@yahoo.com